

KONCEPCIA

riadenia a ďalšieho rozvoja Prokuratúry Slovenskej republiky

Koncepcia do pohody alebo do krízy?

Vypracovať koncepciu riadenia, fungovania a budúcnosti Prokuratúry Slovenskej republiky vrátane určitej vízie na ďalších desať - dvadsať rokov vyžaduje odpoveď na zásadnú otázku. Má to byť koncepcia pre štandardný chod, fungovanie a pôsobenie prokuratúry alebo ide o koncept, ktorý musí zahŕňať aj **identifikáciu a riešenie naliehavých problémov**, ktoré sa nahromadili vo vnútri tohto pomerne sofistikovaného a z veľkej časti uzavretého spoločenského fenoménu?

Východiská na odpoveď

Prokuratúra je orgán verejnej moci, ktorý má ústavné postavenie vďaka 8.časti Ústavy Slovenskej republiky. Z tohto ústavného vymedzenia sa však nedá vyvodiť jednoznačne zaradenie prokuratúry v rámci tradičného trojdelenia štátnej moci. Preto sa obvykle tvrdí, že prokuratúra je samostatný orgán verejnej moci, ktorý má hybridný charakter. Sčasti uskutočňuje výkonnú moc (najmä netrestná oblasť), sčasti vydáva rozhodnutia, ktoré ju pripodobňujú súdnej moci (meritórne rozhodnutia v prípravnom konaní). Koná samostatne a bez priamej zodpovednosti iným zložkám štátnej moci, okrem zodpovednosti za výsledky trestného konania predložené súdom v prípravnom konaní alebo v konaní vo veci samej.

V tomto hybridnom charaktere prokuratúry spočíva živná pôda pre postupne narastajúce problémy jej fungovania a pôsobenia, gradujúca strata dôveryhodnosti a nadväzne otvorenie otázok existencie prokuratúry v terajšom modeli politickými elitami.

K čomu došlo? Prokuratúra sa uzavrela. Jej hybridné postavenie sa začalo uplatňovať takým spôsobom, akoby prokuratúra bola nezávislým orgánom verejnej moci na úrovni súdnictva a súdov. Z toho vyplynula nemožnosť efektívnej mocenskej ako aj inej, predovšetkým politickej kontroly procesov, ktoré prebiehali vo vnútri prokuratúry. Nedostatok spätnej väzby viedol k viacerým negatívnym javom, ktoré sa prejavovali pri výkone takmer všetkých oprávnení tvoriacich obsah základnej kompetencie prokuratúry - chrániť práva a zákonom chránené záujmy fyzických a právnických osôb a štátu.

Dve časti koncepcie

Táto všeobecná charakteristika dovoľuje prijať zásadnejší záver. Koncepcia, ktorú mienim predstaviť v základných tézach (princípoch) musí obsahovať dve časti.

Prvá časť je venovaná pomenovaniu konkrétnych problémov fungovania a pôsobenia prokuratúry vrátane generálnej prokuratúry. Súčasne je nevyhnutné ponúknuť prostriedky ich riešenia a nápravy prípadných dôsledkov.

Druhá časť koncepcie zahŕňa predovšetkým akým spôsobom, v akom rozsahu a v akej kvalite sa musia vykonávať čiastkové právomoci prokuratúry vo všetkých oblastiach zverených jej zákonmi. Táto časť koncepcie bude predstavená prostredníctvom princípov pre praktický výkon kompetencií prokuratúry. Podrobnosti budú už vecou riadneho uvedenia naznačených princípov do každodenného výkonu práv a plnenia povinnosti prokurátormi a riadiacimi prokurátormi.

Takéto rozčlenenie koncepcie je dané presvedčením, že prvoradou, aktuálnou a životne naliehavou potrebou prokuratúry sú prístupy, ktoré sú typické pre riešenie krízových javov v chode orgánu verejnej moci. Až po ich odstránení a vytvorení určitých preventívnych mechanizmov pred ich opakovaním nastane čas štandardného výkonu právomocí prokuratúry.

I. časť koncepcie: Problémy a možné riešenia

Konkretizácia porúch v činnosti prokuratúry

1. Trestná oblasť

Trestná oblasť je ťažiskom ústavného a zákonného pôsobenia prokuratúry v slovenskom právnom a spoločenskom prostredí. Prokurátori v tejto oblasti plnia nezastupiteľné úlohy. Nachádzajú sa v zložitej pozícii, v ktorej dominujú vzťahy k vyšetrovateľom a k príslušným súdom. Preto výkon ich oprávnení a plnenie povinností sa musí vyznačovať ozajstným nasadením, profesionalitou a aktívnym prístupom. Súčasne nesmie existovať žiaden tieň podozrení, že príslušní prokurátori alebo nadriadení prokurátori nepostupujú a nerozhodujú profesionálne, aktívne a v prísnom súlade s ústavou a zákonmi z dôvodov, ktoré stoja mimo účelu trestného konania, resp. majú mimoprávnu motiváciu.

Konkrétne úkony, rozhodnutia a postupy prokurátorov však potvrdzujú, že sú tu veľké rezervy. Obmedzím sa na niekoľko príkladov, ktoré sa však dajú ľahko zovšeobecniť.

Je v príkrom rozpore s účelom dozoru v trestných veciach ak ho príslušný prokurátor vykonáva len čisto formálne, v rozpore s princípom materiálne účinného vykonávania zákonných oprávnení a plnenia povinností a jeho výkon zákonných oprávnení a plnenia povinností **nekoriguje ani nadriadený prokurátor** (uznesenie NS SR z 24. augusta 2020, sp. zn. 5Tost 37/2020).

Na druhej strane sa rozmohla taká prax nadriadených prokurátorov, ktorej podstata spočívala a zdá sa, že doposiaľ spočíva v **negovaní účinného výkonu dozorových oprávnení** príslušného prokurátora. Takéto prístupy nadriadených prokurátorov majú nesporne svoju motiváciu a pozadie, avšak formálne sa im takmer nedá nič vytknúť. Ide, okrem tušenej mimoprávnej motivácie, aj o zjavné marenie práce vyšetrovateľov a príslušných prokurátorov (k tomu napríklad aj rozsudok NS SR z 15.11.2018, sp. zn. 5To 2/2018).

Takáto laxná prax masívne **relativizuje zásady legality a oficiality** vyjadrené v ustanovení § 2 ods. 5 a 6 Trestného poriadku. Sú to však ťažiskové zásady, ktoré doslova nútia prokurátorov stíhať všetky trestné činy, o ktorých sa dozvedeli. Nedostatok rešpektu k týmto zásadám je súčasne porušením článku 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Nezriedka dochádza k tomu, že príslušný prokurátor z nepreskúmateľných dôvodov **zúži rozsah trestného stíhania** vypustením niektorej právnej kvalifikácie skutkov, pričom nie vždy sa podarí nadriadenému prokurátorovi zachytiť takéto svojvoľné rozhodnutie príslušného prokurátora (ako príklad uznesenie NS SR z 15.7.2017, sp. zn. 5To 9/2016).

Je málo vysvetliteľné, ak príslušný prokurátor vykonáva dozor v trestnom konaní tak, že ponecháva bez povšimnutia a náležitých procesných úkonov takú závažnú okolnosť akou je **nerespektovanie právneho názoru opravného súdu súdom nižšieho stupňa** (napríklad uznesenie NS SR z 18.1.2018, sp. zn. 5To 10/2017). Takýto prístup príslušného prokurátora otvára otázku z akých dôvodov a z akej motivácie ponechal hrubé až protiústavné postupy a rozhodnutia nižšieho súdu bez povinného a účinného procesného úkonu.

Len poznámka na záver tejto časti: Tieto príkladmi potvrdené poruchové javy prispeli k tomu, že aj Správa Európskej komisie z 30.9.2020 o stave demokracie a právneho štátu v členských krajinách EÚ obsahuje znepokojenie nad nedostatočným stíhaním korupcie na Slovensku.

2. Netrestná oblasť

V netrestnej oblasti sa prokuratúra uspokojila s **náhodným pôsobením**, napriek tomu, že ide o mimoriadne významné kompetencie. Ich zmyslom je totiž ochrana jednotlivcov, právnických osôb a štátu pred exekutívnymi a zákonodarnými pochybeniami orgánov verejnej moci v prípadoch, v ktorých zlyhali ostatné prostriedky ochrany výslovne priznané týmto subjektom.

Pri využívaní oprávnení v netrestnej oblasti preto nezriedka dochádza k **pochybeniam**, ktoré sú vytýkané aj súdmi v správnom súdnictve.

Nemožno sa stotožniť ani s tým, že nároky štátu na vydanie bezdôvodného obohatenia nie sú orgánmi prokuratúry uplatňované **systematicky**, v súlade s ich účelom. Potvrďuje to veľmi nízky počet žalôb s pomerne bezvýznamnými dôsledkami.

Kriticky sa dá postaviť aj k previerkovej činnosti, ktorá takisto trpí nedostatkom systematického usporiadania, **správneho vytypovania oblastí**, ktoré sú citlivé z hľadiska všeobecných záujmov štátu, verejnosti a jednotlivcov.

3. Personálne otázky

V personálnych záležitostiach je potrebné sa venovať viacerým okruhom problémov. Problémom, ktoré nie sú doposiaľ riešené systémovo, skôr sa ignorujú alebo zľahčujú, hoci by mohli mať negatívny krátkodobý aj dlhodobý dopad. K týmto otvoreným a málo aktívne riešeným otázkam patria:

generačná výmena prokurátorov v spojitosti s prokurátorskými čakateľmi; kariérne postupy; zníženie počtu prokurátorov, ktorí nie sú vo výkone; obmedzenie funkčných období okresných a krajských prokurátorov; disciplinárne komisie a disciplinárne konania; preradenie prokurátora podľa § 10a ods. 1 zákona č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a prokurátorských čakateľoch v znení neskorších predpisov a napokon permanentné vzdelávanie prokurátorov ako základný predpoklad pre profesionálny výkon služobných a iných povinností.

Metódy riešenia porúch v činnosti prokuratúry

1. V trestnej oblasti

Ak vychádzame zo zistených porúch výkonu prokurátorského povolania, ktoré som uviedol v časti I.1. tohto dokumentu, tak môžeme navrhnúť vytvorenie **mechanizmov, ktoré zabránia takýmto praktikám** a vytvoria dostatočné **záruky na predchádzanie** takému výkonu prokurátorského dozoru, ktorý vzbudzuje otázky zákonnosti úkonov, postupov a rozhodnutí príslušných prokurátorov ako aj problém ich morálnej integrity.

Považujeme za nevyhnutné skvalitniť **riadiace činnosti** okresných a krajských prokurátorov, ktorí by sa mali okrem riadiacich aktivít, v primeranom rozsahu podieľať aj na vybavovaní trestných vecí. Aby platilo, že riadiaci prokurátor je aj radiaci prokurátor.

Každý konajúci prokurátor by mal byť dostatočne autonómny a neobávať sa signalizovať akékoľvek formy a spôsoby ovplyvňovania, zasahovania alebo nezákonného získavania informácií. Iba občianska a prokurátorská statočnosť každého z prokurátorského stavu zaistí vytvorenie **náročného, kritického a objektívneho prostredia** na efektívny výkon najmä prokurátorského dozoru a nadväzujúcich činností.

Zásadnou charakteristikou výkonu dozoru v trestných konaniach, v prípravných aj súdnych, sa musí stať **aktívnosť, schopnosť profesionálne a včas reagovať na vzniknuté procesné situácie** tak, aby sa vylúčila participácia príslušného prokurátora na pochybeniach vyšetrovateľov, ale aj súdov. Aktívnosť by mala znamenať, že príslušný prokurátor iniciatívne vykoná úkony, ktoré spravidla len môže, ale nemusí vykonať (príklad prokurátorka Simonová z ÚŠP).

Výkon prokurátorského dozoru v trestných konaniach je dosť ovplyvnený aj **nedostatkom zdržanlivosti**. Prokurátor by nemal v živých veciach dávať najavo žiadne emócie, hodnotiace súdy a obdobné pocity bez ujmy na primeranom informovaní verejnosti o priebehu konania a prípadných problémoch. Nezdržanlivosť totiž nezriedka vedie k vecným chybám pri výkone prokurátorského povolania, k podceneniu procesných situácií, k neskorým reakciám.

Rovnako by sa nemali **zmiešavať úradné postavenie a vzťahy s osobným životom**; ich dôsledné oddelenie zabráni vtiahnutiu prokurátora do toxického prostredia, ktoré ho môže zneužívať alebo v horšom prípade využívať.

U prokurátorov by nemali existovať také vzťahy s predstaviteľmi štátnej správy a samosprávy, podnikateľského prostredia, športových alebo iných záujmových organizácií (advokáti, notári, exekútori), ktoré by vzbudzovali podozrenia verejnosti **o nestrannosti prokurátora pri výkone dozoru**.

2. V netrestnej oblasti

Metódy navrhnuté v trestnej oblasti sa dajú *mutatis mutandis* použiť aj v netrestnej oblasti s osobitným zreteľom na odstránenie porúch vytykaných v časti I. 2 tejto koncepcie; preto postačí na nich len poukázať.

3. V personálnych otázkach

Kľúčovou výzvou v personálnych otázkach je plynulá **generačná výmena a obmena prokurátorov**. S tým súvisí zvýšenie nárokov na prokurátorských čakatel'ov, u ktorých by sa malo, pred oblečením prokurátorského talára predovšetkým skúmať, či sú spôsobilí byť prokurátormi. Nemalo by v žiadnom prípade dochádzať ku **skráteniu ich povinnej praxe**. Nedá sa totiž vylúčiť, že také skracovanie, hoci vykonané plošne, môže znamenať aj neodôvodnené zvýhodnenie jednej skupiny čakatel'ov voči iným skupinám čakatel'ov.

Ďalšou výzvou v personálnych otázkach je kariérny postup prokurátorov. Jeho základom by sa malo stať najmä objektívne posúdenie výsledkov práce v spojení s preskúmaním mravnej a osobnostnej integrity uchádzača o vyšší prokurátorský post. Nemali by sa pripúšťať žiadne výnimky alebo obchádzanie zákonných predpisov a predpisov vydaných na ich vykonanie (zásady funkčného postupu prokurátorov schválenými generálnym prokurátorom a radou prokurátorov).

Reálny výkon prokurátorských oprávnení a plnenie povinností je podstatou funkcie. Z toho plynie zásada, podľa ktorej každý jednotlivec, ktorý je vo funkcii prokurátora, by sa mal podieľať na výkone agendy prokurátorov. Preto bude nevyhnutné prehodnotiť pracovné zaradenie niektorých prokurátorov

na miestach, na ktorých nevybavujú prokurátorskú agendu, zaradiť ich do riadneho výkonu a obsadiť tieto miesta neprokurátormi.

Dlhodobé, v podstate časovo neobmedzené vykonávanie funkcie okresných a krajských prokurátorov je živnou pôdou pre **rutinný výkon riadiacich činností**. Rutina je však vážnou príčinou takého výkonu vedúcej funkcie, ktorý sa časom stáva formálny, nepružný a nereagujúci na aktuálne požiadavky. Preto sa javí vhodné obmedziť, novelou zákona alebo zmenou praxe výberových komisií, výkon funkcie okresného a krajského prokurátora na dve po sebe idúce obdobia.

Výkon právomocí disciplinárnych komisií je potrebné systémovo prebudovať na také uplatňovanie disciplinárnej zodpovednosti, ktoré bude **včasné, účinné a očisťujúce** prokurátorsky stav od jednotlivcov, ktorí stratili spôsobilosť na výkon svojho povolania v dôsledku porušovania svojich povinností v službe aj v osobnom živote. Tento prístup platí do momentu sfunkčnenia Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a jeho disciplinárnej právomoci aj vo vzťahu k prokurátorom.

Doplňkom pre uplatňovanie disciplinárnej zodpovednosti je dôsledné využívanie možnosti, ktorú generálnemu prokurátorovi poskytuje § 10a ods. 1 zákona č. 154/2001 Z.z. o prokurátoroch a prokurátorských čakatel'och v znení neskorších predpisov, t. j. **preradenie prokurátora** z dôvodu nedostatočného plnenia služobných povinností.

Požiadavky dneška na výkon funkcie prokurátora zahŕňajú aj **vzdelávanie**, ktoré by sa malo stať **trvalou a kontrolovanou** súčasťou osobnostnej výbavy každého prokurátora. Vzdelávanie by sa malo zameriavať nielen na zvládnutie najnovších poznatkov o práve, judikatúre a relevantnej literatúre, ale aj na všeobecné zručnosti a znalosti potrebné na toto povolanie v 21. storočí.

Pri riešení personálnych otázok je bezpodmienečne nutné mimoriadne sa sústrediť aj na **majetkové priznania** a ich účinnú kontrolu tak, aby výsledkom boli objektívne poznatky o životnom štandarde prokurátorov.

Napokon riešenie týchto otázok predpokladá efektívne zapojenie **Rady prokurátorov a Etickej komisie** do procesov všeobecnej kontroly, kariérnych postupov a disciplinárnych konaní.

4. Vzťahy k iným orgánom verejnej moci s osobitným zreteľom na výkon trestnej politiky štátu

Vzťahy prokuratúry k iným orgánom verejnej moci pri výkone trestnej politiky štátu by sa mali riadiť **zásadou lojálnej spolupráce**. Jej podstatou je včasná a účinná spolupráca pri vybavovaní vzájomných požiadaviek a vyhýbanie sa takým postupom a rozhodnutiam, ktoré by spomaľovali výkon kompetencií prokurátorov ako aj iných orgánov verejnej moci. Presadzovanie zásady lojálnej spolupráce nepochybne prispeje k upevneniu vzájomného rešpektu medzi orgánmi verejnej moci a tým aj k dôvere verejnosti k ich postupom a rozhodnutiam.

5. Odbyrokratizovanie

Základnou právomocou prokuratúry podľa ústavy je ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických a právnických osôb a štátu. Prekážkou na riadny výkon tejto rudimentárnej právomoci je nesporne nadbytočná byrokratická záťaž obklopujúca výkon prokurátorskej funkcie.

Bude preto nevyhnutné vykonať personálny **audit** tejto byrokratickej záťaže. Podľa jeho výsledkov uvážiť vyradenie takých administratívnych úkonov a postupov, ktoré prekážajú samostatnému, iniciatívne a zodpovedne plneniu prokurátorských oprávnení. Pri každej požiadavke na byrokraciu bude nevyhnutné si položiť **základnú otázku**, či slúži na efektívny výkon prokurátorských

kompetencií, alebo má iný aprobovaný účel alebo predstavuje viac prekážku pre plynulý chod prokuratúr.

6. Správne nastavenie mediálnych výstupov

Informovanie verejnosti o činnosti prokuratúry ako celku, ako aj jej jednotlivých orgánov a zložiek, sa musí zakladať na viacerých zásadách. Prístup k tvorbe mediálnych výstupov by mal mať svoj základ v **otvorenosti, pravdivosti a relatívnej úplnosti informácií**, spolu s takým komentárom, v ktorom sa objasní medializovaný problém zrozumiteľne pre verejnosť, novinárov, politikov a iné zainteresované subjekty.

Mediálne výstupy by však mali byť zbavené zbytočnej teatrálnosti a vyjadrení, ktoré nie sú v úplnom súlade s **povinnou zdržanlivosťou** prokurátora pri výkone jeho oprávnení.

II. časť koncepcie: Štandardný a profesionálny výkon právomocí na vysoko morálnom základe

Všeobecne o výkone právomoci

Prokuratúra je orgán verejnej moci; na jej čele stojí generálny prokurátor. Preto sa na prokuratúru v celom rozsahu vzťahuje článok 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Citovaný ústavný príkaz zjednodušuje predstavenie koncepcie fungovania a pôsobenia prokuratúry v jej štandardnom režime. Jedinou kľúčovou požiadavkou je totiž profesionalizmus opierajúci sa o vysoké morálne kritériá regulujúce každý úkon, rozhodnutie a postupy prokurátorov Slovenskej republiky.

Ak Ústava Slovenskej republiky umožňuje prokuratúre konať iba na jej základe, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, tak koncepcia štandardného výkonu kompetencií prokuratúry sa musí v každom jednotlivom prípade riadiť iba čiastkovými oprávneniami a povinnosťami, ktoré pre prokuratúru vyplývajú zo zákonov, avšak aj z práva Európskej únie.

Princípy štandardného výkonu právomoci prokuratúry

Táto časť koncepcie nevychádza zo všeobecných poučiek o zásadách a princípoch platných v práve a v jeho jednotlivých odboroch. Zámerom je popísať princípy štandardného výkonu kompetencií prokuratúry s osobitným zreteľom na to, že úkony, rozhodnutia a postupy prokuratúry si vyžadujú predovšetkým uvedomiť, že ide o činnosť vysoko praktickú. V nej musia dominovať všeobecné vedomosti, špeciálne znalosti, zručnosti pri výklade a používaní práva ako aj skúsenosti vyjadrené predovšetkým v zásadných rozhodnutiach súdov ako aj nadobudnuté v každodennej praxi.

Tieto princípy nadväzujú na čiastkové oprávnenia vo všetkých oblastiach činnosti prokuratúry. Mali by sa preto uplatňovať s ohľadom na charakter toho - ktorého úkonu, rozhodnutia alebo postupu prokurátorov.

1. Princíp formálne aj materiálne účinného vykonávania zákonných oprávnení a plnenia povinností

Podstata tohto princípu vychádza z presvedčenia, že každý úkon, rozhodnutie prokurátora musí rešpektovať formálne požiadavky, avšak súčasne musia byť vykonávané tak, aby sa nimi účinne dosahoval účel, na ktorý bola vytvorená tá-ktorá čiastková kompetencia prokuratúry.

Preto úkony, rozhodnutia a postupy musia byť v každom jednotlivom prípade v súlade s materiálnym chápaním spravodlivosti, nestrannosti ako aj ostatných princípov právneho štátu. Nadväzne na to je nevyhnutné, aby sa v rozhodovacej a inej činnosti príslušného prokurátora a nadriadeného prokurátora naplno rešpektovali zásady ustanovené v príslušných právnych predpisoch.

Len tak sa dajú výrazne eliminovať poruchové javy uvedené v časti I.1 tejto koncepcie, resp. zúžiť priestor pre defektnosť pôsobenia prokurátorov, ktorá, okrem iného, vyvoláva aj podozrenia z nekalých motivácií.

Rozhodujúcim predpokladom na riadne uplatňovanie princípu formálne aj materiálne účinného vykonávania zákonných oprávnení a plnenia povinností je **razantná zmena personálnej politiky** pri výbere novej generácie prokurátoriek a prokurátorov. Výber sa musí stať v každom jednotlivom prípade výberom a nie procesom spochybniteľným osobnými ambíciami, vzťahmi a protekcionizmom. Výber musí zaručiť odborne a mravne spôsobilých právnych čakaateľov aj prokurátorov.

Dosiahnuť naplnenie tohto princípu vyžaduje tiež podstatne zvýšiť výkon a kvalitu riadiacej práce vedúcich činiteľov prokuratúry. Vedúci jednotlivých organizačných zložiek musia byť tí, ktorí musia na dennej báze kontrolovať a zisťovať, či nedochádza k takým porušeniam v činnosti.

2. Princíp osobnej zodpovednosti každého prokurátora

Je nevyhnutné skončiť s posudzovaním a kritikou činnosti prokuratúry ako celku. V jednotlivom prípade pochybenia alebo porušenia pri výkone právomocí prokuratúry je možné a nutné vyvodzovať, okamžite a v plnom rozsahu, osobnú zodpovednosť každého prokurátora. Súčasne treba trvať na tom, aby chybujúci prokurátor bol osobne pomenovaný bez ujmy na jeho dôstojnosti a profesionálnej integrite. Len taký prístup zabezpečí, aby sa oddelili jednotlivé zlyhania konkrétnych prokurátorov od činnosti ostatných svedomitých, profesionálne konajúcich a morálne pevných prokurátorov.

Vyvodzovanie osobnej zodpovednosti sa musí stať pevnou súčasťou riadiacej práce, pričom na jej uplatnenie je potrebné uplatňovať diferencovanú metódu.

3. Princíp otvorenosti

Prokurátori sa musia otvoriť verejnosti do takej miery, ktorá bude vyjadrovať ich rešpekt a úctu k tým, ktorým prokuratúra slúži, avšak bez toho, aby sa ohrozovalo plnenie základných úloh a dosahovanie zásadných cieľov najmä v trestnom konaní.

Otvorenosť by mala spočívať v pravdivom informovaní, v nezakrývaní chýb a v presvedčivom odôvodňovaní úkonov, rozhodnutí a postupov prokuratúry, za predpokladu, že to dovoľuje povaha tej- ktorej činnosti prokuratúry.

Obnovenie, dosiahnutie a udržanie si dôvery verejnosti v ozajstnú otvorenosť prokuratúry však predpokladá, z psychologického hľadiska a ľudskej úprimnosti, uplatňovanie bežného štandardu tohto fenoménu otvorenosti v štátoch EÚ. Poskytovať informácie a hovoriť s verejnosťou musí prokurátor, ktorý vystúpi z anonymity a „**ukáže svoju tvár.**“ Bez bázne, statočne, súc si vedomý svojej nezastupiteľnej úlohy pri pravdivom informovaní o činnosti, chybách aj úspechoch prokuratúry.

4. Princíp kolegiality vo vzťahoch medzi prokurátormi

Kolegialita medzi prokurátormi je zásadnou požiadavkou. Ozajstná kolegialita by sa mala prejavovať v dvoch rovinách. Na jednej strane, každý prokurátor je povinný ochraňovať a chrániť dobré meno a prestíž prokuratúry a prokurátorov. Na druhej strane, každý prokurátor je povinný upozorňovať na

chyby a nedostatky v činnosti a v správaní iného prokurátora, nebyť pasívny pri ich odhaľovaní, prípadne nevyvíjať žiadnu aktivitu zameranú na krytie takýchto chýb a nedostatkov.

5. Princíp riadneho a včasného uplatňovania disciplinárnej zodpovednosti prokurátorov

Disciplinárne previnenia prokurátorov musia byť náležite objasnené a predložené disciplinárnej komisii bez zbytočného odkladu. Konanie disciplinárnej komisie sa musí zbaviť každého formalizmu, zbytočných prietáhov a obštrukcií zo strany disciplinárne stíhaného prokurátora. Výsledky disciplinárnych konaní by sa mali primeranou formou publikovať tak, aby aj široká verejnosť vedela, že prokuratúra nemá žiaden záujem na ututľovaní alebo zatajovaní disciplinárnych previnení prokurátorov.

6. Princíp dôslednej implementácie vnútroštátneho trestného práva zabezpečujúceho riadne fungovanie Európskej prokuratúry

Na základe nariadenia Rady (EÚ) 2017/1939 z 12. októbra 2017, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia Európskej prokuratúry (Ú. v. EÚ L 283, 31. 10. 2017) vznikla a začína (zrejme od 1. decembra 2020) svoje pôsobenie Európska prokuratúra.

Na účely implementácie tohto nariadenia už boli prijaté čiastkové právne úpravy v trestnom práve hmotnom i procesnom ako aj v zákone o prokuratúre a v zákone o prokurátoroch.

Na území Slovenskej republiky budú pôsobiť piati európski delegovaní prokurátori.

Pôsobenie Európskej prokuratúry na území Slovenskej republiky bude vyžadovať, aby sa celá prokuratúra venovala dôslednému implementovaniu citovaného nariadenia ako aj vnútroštátnych úprav tak, aby nedochádzalo, podľa možností, k žiadnym kompetenčným sporom a k bezproblémovému uplatňovaniu právomoci Európskej prokuratúry.

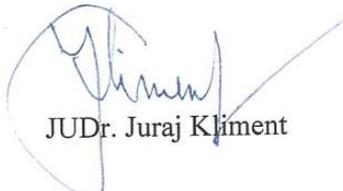
Slovo na záver

Predložená koncepcia výkonu základnej kompetencie Prokuratúry Slovenskej republiky, ktorou je ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických a právnických osôb a štátu, je zameraná na identifikáciu zásadných problémov jej fungovania, na metódy, ktoré by mohli až systémovo riešiť nahromadené ťažkosti a až následne na štandardné plnenie úloh slovenských aj európskych delegovaných prokurátorov.

Úspech predloženej koncepcie predpokladá jej dôslednú implementáciu v každodennej praxi vedúcich činiteľov aj každého prokurátora. Bez takého prístupu, t. j. každodenného úsilia, kontroly a spätných väzieb, by táto koncepcia zostala iba zámerom na papieri.

Nazdávam sa však, že je v možnostiach a silách slovenských prokurátorov dosiahnuť skôr či neskôr stav, v ktorom už nebude potrebné pri tvorbe koncepcie riadenia prokuratúry písať o krízových javoch a stavoch, ale bude možné písať len o koncepcii modernej prokuratúry 21. storočia, ktorá prekonala všetky svoje detské choroby a funguje výlučne na princípoch právneho štátu.

V Bratislave 8. októbra 2020

JUDr. Juraj Kliment